Bediüzzaman’ın Meclis sistemi ve riyaset tesbitleri

“Hâkimiyet-i milletin misâl-i mücessemi Meclis’tir”
Bediüzzaman, 31 Mart Hâdisesi sonrasında çıkarıldığı Divân-ı Harb-i Örfi’de (sıkıyönetim mahkemesi), evvelâ “Meşrûtiyet ve kanun-u esasi işittiğiniz mesele ise; hakikî adâlet ve meşveret-i şer’iyyeden (dinin emrettiği meşveretten) ibârettir” der.

“Mütehakkimâne (baskıcı) istibdadın Şeriatla (dinle) bir münâsebeti olmadığını” beyân edip, kendi tâbiriyle “Şeriatın (dinin) ve müsemmâ-yı meşrutiyetin (meşrûtiyet diye isimlendirilen esasların) münâsebet-i hakikiyesini (ilgisini) izâh ve teşrih eder (anlaşılır şekilde açıklar.)”

“Hüsn-ü telâkki ediniz (doğru anlayınız), muhâfazasına çalışınız; zira dünyevi saadetimiz meşrutiyettedir ve istibdattan herkesten ziyâde biz zarardîdeyiz” tembihinde bulunur. (Divân-ı Harb-i Örfi, 21)

Keza “Ey meb’usan!” hitâbıyla “Yaşasın Kur’ân’ın Kanun-u Esasîleri!” başlığı altında, “cumhuriyet ve demokrat mânâsındaki meşrûtiyet ve kanun-u esâsî (anayasa) denilen adâlet ve meşveret ve kanunda cem-i kuvvetle (kuvvetin kanunda olmasıyla) meşrûtiyeti ve cumhuriyeti bir esâs-ı metine (güçlü dayanaklara) istinad ettiren (dayandıran), istikbâlimizi tekeffül eden (teminat altına alan)” temel kuralları belirler. (Divân-ı Harb-i Örfi, 69-728)

“REY-İ VÂHİD, MUÂMELE-İ KEYFİYEDİR”

Çünkü, Bediüzzaman’ın tâbiriyle, “ruh-u meşrûtiyet (meşrûtiyetin ruhu) ve hayatı şeriattandır (dindendir.)”

Bunun içindir ki, Ayasofya, Bayezid, Fatih, Süleymaniye camilerinde umum ulema ve talebeye hitaben müteaddit nutuklarla onları “Avrupa’nın zünun-u fâsidesi (ifsad eden bozuk kötü zanları)”yla “İslâmiyetin istibdada müsait olduğu” yanlışından kurtarmaya çalışır.

Bunun içindir ki, “İstibdat, zulüm ve tahakkümdür. Meşrûtiyet, adâlet ve Şeriattır. Padişah, Peygamberimizin (asm) emrine itaat etse ve yoluna gitse halifedir; biz de ona itaat edeceğiz. Yoksa, Peygambere tâbi olmayıp zulmedenler, padişah da olsalar haydutturlar” ikazıyla, “Meşrûtiyeti herkesten ziyade Şeriat (din) nâmına alkışladığını, şer’i delillerle kabul ettiğini, hakaik-i Meşrûtiyet’in sarahaten (açıkça) ve zımnen (imâ ve işâretle) ve iznen, dört mezhepten istihrâcı mümkün olduğunu dâvâ ettiği”ni ve başka “medeniyetçiler” gibi taklîdî ve dine aykırı telâkki etmediğini kaydeder. (Divân-ı Harb-i Örfi, 21-25)

“Rey-i vâhid, muâmele-i keyfiyedir” diyen Bediüzzaman’a göre, “Meşrûtiyet hükümete düştüğü vakit, fikr-i hürriyet meşrûtiyeti her vecihle uyandırır. Her nevide, her tâifede onun sanatına âit bir nevi meşrûtiyeti tevlid eder (ortaya

çıkarır)” diyerek, ulemâda (âlimlerde), medâriste (okullarda), talebede bir nevi meşrûtiyeti intâc eder (netice verir)” deyip, milletin her tâifesinde, her ferdinde bir nevi kendine uygun bir meşrûtiyetle bir teceddüdün-yenilenme iradesinin oluştuğunu bildirir. (Münâzarât, 31-32)

“REY-İ VÂHİDDE MİLLETTEN SUÂL YOK”

Bir asır öncesinden Kur’ân’ın istişâreyi emreden âyetlerini nazara verip, “Eski zamanda değiliz. Eskiden hâkim bir şahs-ı vâhid (tek şahıs) idi. Şimdi ise, zaman cemaat zamanıdır. Hâkim, ruh-u cemaatten çıkmış, az mütehassis, sağırca, metin bir şahs-ı mânevîdir ki, şûrâlar (Meclisler) o ruhu temsil eder” izâhıyla Meclis’in ehemmiyetine dikkat çekmesi, tartışmalar arenasında her şeyi ortaya koyar. (Münâzarât, 22-23; Sünûhat, 51 – 52)

Yine bunun içindir ki, “Eskide rey-i vâhid idi, milletten suâl yok idi; şimdi meşverettir, milletten suâl edilir. Millet, ’Ne için?’ der; ona, ’Ne istersin?’ denilir, işte bu kadar” sualinin, meşrutiyetin mânâsını tazammun ettiğini (içine aldığını) bildirir.

Ve bu mânânın ancak demokratik parlamenter sistemin esası olan, “mebusânın (milletvekillerinin) hür olup hiçbir tesir altında kalmadığı”, hâkimiyet-i milletin, yani efkâr-ı âmmenin misâl-i mücessemi (cisimleşmiş hali) olan Meclis-i Mebusân’ın (Millet Meclisi’nin) hâkim olduğu” ve Meclis’in içinden çıkan hükûmetin “hâdim ve hizmetkâr olduğu” demokratik hürriyetçi vasatla tahakkuk edebileceğini belirtir. (Münâzarât, 41-42)

“Tek adamlık rejimi”yle Meclis sistemi mukayesesi…
Referandumda oylanacak “cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi” paravanındaki “tek adamlık rejimi”nde, Başbakanlık, Bakanlar Kurulu kaldırılıyor, Meclis’in yetkileri büyük oranda budanıyor.

Zira “yeni sistem”de Meclis’in içinden değil, Meclis dışından atanan bakanların parlamentoda bulunmaları zorunluluğu bulunmuyor. Başta güvenoyu, gensoru ve sözlü sorunun kaldırılmasıyla, bütçeyi onaylama yetkisinin olmamasıyla, zaten son yıllarda Sayıştay denetici raporlarının gönderilmemesiyle Meclis’in kırpılan yürütmeyi denetleme işlevi bütünüyle berhava ediliyor.

Bu hususta Bediüzzaman’ın bir asır öncesinden Şarktaki aşiretlere, devleti idârede, milletin meselelerini çözmede “rey-i vahid-i istibdâdın çirkinliği”ne ve yetersizliğine karşı, “meşrûtiyetin iyiliği”yle önerdiği Meclis’in“hâdim ve hizmetkâr hükümet” sistemi târifi bugün de yol göstericidir.

Meseleyi, “hükûmet hekim (doktor), millet de hasta gibidir” misâliyle açıklayan Bediüzzaman’ın, “tek kişilik yönetimi”, ‘etraftaki her bir köyde, -Allah etmesin-, birer ayrı hastalığı teşhis etmeden, hem de tâcizini istemeyen müdâhenecilerden (dalkavuklardan), yalancılardan başka kimseyi görmeyen bir hekimin çadırında oturup, tanımadığı bir hastalığa, görmediği bir hastaya reçetesiz; mîzânsız (ölçüsüz) ilâcı göndermesi’ olarak tasvir eder. “Bu mîzânsız (ölçüsüz) bir ilâcı istimâl eden, acaba şifâ mı bulur veyahut ölür?” suâlini sorar. (Münâzarât, 24-27)

“VATANDAŞLARIN HELÂKTAN HALÂSI”

Keza “tek adamlık”da ifadesini bulan “istibdâdın mâhiyeti”ni, “zaman-ı sâbıkta (geçmişte) padişah kendi yerinde mahpus gibi oturuyordu, bîçâre milletin hâlini anlamıyordu, yahut zaaf-ı kalb (irâde zayıflığı) ve kuvvet-i vehim (evham ve şüphe duygusu) ile anlamak istemiyordu, yahut mütehevvisâne (heveslenerek) ve mütekeyyifâne (keyiflenerek) ve mütekalkıl (deprenen, sarsılan) olan tabiatı, anlattırmaya müsâit değildi” vakıasıyla izâh eder.

Buna mukabil, Meclis’in hâkim olduğu demokratik sistem timsâlini, ‘bir hekimin çadır eczânesinde, umum köylerde veyahut evlerde, çeşit çeşit hastalıkları teşhis etmiş, reçetesini yazmış müntehap (seçilmiş, seçkin) adamların hekime gelip, reçetesini ibrâz etmesiyle ve hekimin hastalığa göre ilâç yazıp göndermesiyle, vatan hastahânesinde, bîçâre etfâli (vatan çocuklarını, vatandaşları) helâktan halâs etmesi (kurtarması)’ olarak târif eder. Bunu “Hepiniz çobansınız ve idâreniz altındakilerden mesulsünüz” (Müslim, İmâre: 20) hadîs-i şerifiyle tavsif eder.

Diğer yandan, Bediüzzaman’ın, “Hükümetin (devletin) dâireleri (kurumları) içinde en ziyâde hürriyetini muhâfaza etmeye

ve tesirât-ı hâriciyeden (adâlet dışı etkilerden) en ziyâde bîtarafâne (tarafsız), hissiyatsız bakmakla mükellef olan elbette mahkemedir. Hâkim ve mahkeme tarafgirlik şâibesinden müberrâ (uzak) ve gâyet bîtarafâne bakması birinci şart-ı adâlettir" ifâdeleriyle, demokratik hukuk sisteminde yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığının ehemmiyetini belirtir.

"Herkesin tam hürriyetine istinaden, hürriyetle, hukùk-u hürriyetini müdafaa etmeye hakkı var. Mahkeme, hissiyattan ve tesirât-ı hariciyeden bütün bütün azâde (hür) ve serbest olmazsa, sûreten adâlet içinde müthiş günâhlara girmek ihtimali var" cümleleriyle yargının bağımsızlığının ve tarafsızlığının önemini bildirir. (Tarihçe-i Hayat, 202-2)

YARGI "BÎTARAFÂNE MERCÎLİK"TEN ÇIKARILIYOR

Ne var ki, 12 Eylül darbe lideri için hazırlanan "1982 darbe anayasası"nda cumhurbaşkanının yüksek yargı kurullarının atamasındaki aşırı yetkilerle yetinilmediği mevzubahis "yeni sistem"de yargı büyük oranda "partili cumhurbaşkanı"nın tek imza ile atamasına bırakılıyor.

Cumhurbaşkanı, yargının en üst idârî kurulu olan Hâkimler ve Savcılar Kurulu'nun on üç üyesinden -kurulun başkanı ve başkan yardımcısı Adalet Bakanı ve Müsteşarı dahil – altısını atıyor. Yine Meclis'in ancak üçte iki -400- oyla cumhurbaşkanını sevk edilebileceği Yüce Divan/Anayasa Mahkemesi'nin on beş üyesinden on ikisini doğrudan atıyor, sadece üç üye Meclis'e bırakılıyor.

Bir diğer garabet, 360 milletvekiliyle hakkında soruşturma açılması durumunda cumhurbaşkanının Meclis'i tek başına fesih yetkisinin olması. Ve ikinci beş yıllık döneminin dördüncü senesinde feshi halinde ikinci döneminin sayılmaması ve bu durumun ilânihâye etmesi.

Özetle, Yargıtay Başkanı'nın itirafıyla yüzde 30'lara düşüp "bîtarafâne bir mercî olmak"tan çıkan yargının bağımsızlığının ve tarafsızlığının tasfiyesiyle "adâletin mâhiyeti zulme çevriliyor."

İçişleri Bakanı'nın ikrarıyla, OHAL uygulamalarıyla, KHK'larla asılsız-imzasız sahte ihbarlarla yüz binden fazla kamu görevlisinin ihrâcı, hukuksuz sorgusuz -sualsiz 113 bin 260 vatandaşın gözaltına alınıp 47 bin 155 vatandaşın tutuklanması bunun açık tezâhürü.